

Грома В.Д., Галкін Д.В.

**ГЕОГРАФІЯ.
121 ЗАВДАННЯ ОЛІМПІАДНОГО
РІВНЯ**

ТЕРНОПЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 911.075.3

ББК 26.8я72

Г75

Грома В.Д.

Г75 Географія. 121 завдання олімпіадного рівня / В.Д. Грома, Д.В. Галкін — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2014. — 48 с.

ISBN 978-966-10-3719-8

У посібнику подано тексти завдань творчого характеру для конкурсів та олімпіад з географії. Завдання супроводжуються підказками, розмірковуваннями.

Для учнів, вчителів, методистів та всіх хто цікавиться географією.

УДК 911.075.3

ББК 26.8я72

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

ISBN 978-966-10-3719-8

© Навчальна книга — Богдан, 2014

ПЕРЕДМОВА

Креативне ставлення людини у своїй діяльності проявляється тоді, коли перед нею стоїть завдання. У школі в міру складне, при цьому проблемне й водночас нестандартне питання стимулює думку учня, створює в нього інтелектуальний емоційний стан, бажання розв'язати поставлену проблему. Вирішення подібних завдань вимагає від нього застосування раніше засвоєних знань і умінь у новій ситуації, їх комбінацію та перетворення для винайдення способу їх розв'язання.

Учнівські олімпіади різних етапів – саме та царина прояву знань, здібностей, навичок школярів, яка сприяє їхньому всебічному розвитку, підвищенню рівня інтелекту та наукового мислення, духу здорового суперництва, критичного осмислення своєї підготовки з певного предмету.

В Україні видано низку посібників і брошур, присвячених завданням географічних олімпіад, методиці їх складання, при цьому даються варіанти відповідей на них. У фаховій пресі друкуються статті науковців, вчителів відповідного змісту. Серед таких праць згадаємо «класиків жанру»:

1. Жемеров О.О. «Олімпіадні завдання з розв'язаннями».
2. Булава Л.М. «Підготовка до географічних олімпіад».
3. Лис Ю.В. «Географічні олімпіадні завдання».
4. Костюк В.К. «Задачі, завдання і запитання з географії та картографії».

Запропонований продукт є подібним (але і не зовсім), переважно з авторськими географічними завданнями творчого характеру, які дозволять урізноманітнити навчально-виховний процес, якісно готуватись до різного роду конкурсів та олімпіад. Завдання супроводжуються коментарями, розмірковуваннями, підказками. Часто і немає прямої відповіді на них. Все це зроблено із смислом: аби «підштовхнути» вчителя і учня розгорнути книжку, підручник, атлас, зазирнути в мережу Інтернет, обговорити, поспілкуватися з приводу поставленої проблеми, додати до спілкування більше «географічного присмаку». Частина завдань використовувалась на II та III етапах олімпіад та контрольних роботах I етапу конкурсу-захисту наукових робіт МАН в місті Хмельницькому та Хмельницькій області.

ВИДАТНІ ГЕОГРАФИ Й МОРЕПЛАВЦІ

1. Назвіть, де знаходяться протока й острови, названі на честь мореплавця, який вперше здійснив три навколосвітні подорожі.
2. Вкажіть, скільки навколосвітніх подорожей здійснили російські мореплавці Іван Крузенштерн, Фадей Беллінсгаузен, Михайло Лазарєв, Отто Коцебу – одну, дві або три (для кожного). Кому з них встановлено погруддя у Миколаєві?

Керівник першої російської навколосвітньої подорожі більше участі у таких проектах не брав; першовідкривачі Антарктиди здійснили різну кількість таких подорожей, один з них свого часу був головним командувачем Чорноморського флоту і військовим губернатором Миколаєва і Севастополя.

3. Встановіть відповідність:

Географи, мореплавці	Міста, в яких встановлені їм пам'ятники
Мартін Бегайм	Барселона
Александр Гумбольдт	Нюрнберг
Герард Меркатор	Генуя
Христофор Колумб	Берлін
	Рупельмонде (Фландрія)

У двох наведених містах мореплавцю встановлено два пам'ятники.

ГЕОЛОГІЯ

4. Як відомо, геологія – це комплекс взаємопов'язаних наук про історію розвитку земної кори, її склад, будову, рухи, а також розміщення в ній корисних копалин. Доповніть запропоновану схему (назви наук у складі геології і що вони вивчають).

ро, яке також дало назву країні, в столиці п'ятої держави річка Голубий Ніл впадає у Ніл, а в шостій – збудовано Асуанську греблю. Назвіть країну X і всіх її країн-сусідів.

61. Назвіть озеро за таким описом:

У наш час глибина озера не перевищує 10 м, а площа поверхні становить не більше 1% від його площі шеститисячолітньої давнини. Саме в той час це був четвертий за розмірами озерний резервуар земної кулі: його максимальна глибина становила 160 м, об'єм вод – 13500 км³, площа поверхні – 340 тис. км². Такі результати отримали сучасні вчені на основі аналізу супутникових даних. В даний час озеро поступово щезає в результаті інтенсивного випаровування й просочування вод через дно.

За останнє тисячоліття озеро висихає вже у сьоме.

62. Виберіть потрібні об'єкти:

Найбільше термальне озеро Європи Хевіз розташоване в ... (Німеччині, Італії, Австрії, Угорщині) поблизу іншого озера ... (Боденське, Гарда, Нойзідлер-Зе, Балатон).

БІОГЕОГРАФІЯ

63. Назвіть острови Тихого океану, де серед представників тваринного і рослинного світу пінгвіни зустрічаються поряд із кактусами:

- а) Гавайські;   б) Галапагоські;
в) Фіджі;   г) Соломонові.

Всього виділяють 18 видів пінгвінів. Вид пінгвіна, про якого йдеться у завданні, має назву одного із зазначених островів.

64. Заповніть таблицю, використовуючи такі дані:

роди, види, підвиди: барібал, марал, імпала, калан, газель, росомаха, вапіті. Ареал розповсюдження: Аляска, Західна Канада, подекуди

Саме він і зображений на малюнку

ізолювано на півночі США; Саяни; савани Африки, степи, пустелі і напівпустелі Азії; тундра й лісотундра Євразії та Північної Америки; від Кенії та Уганди до Ботсвани і Південної Африки; північні береги Тихого океану, насамперед в Росії, Японії, США і Канаді; Північна Америка від Великого Невільничого озера на півночі до Каліфорнії і Мексики на півдні.

Самостійно визначте дві родини (підродини) серед цих тварин

Родина, підродина	Роди, види, підвиди	Ареал розповсюдження
	грізлі	
		Північна Америка від Аляски до Мексики
Оленячі		
Куни		

Очевидно, що для виконання цього завдання потрібні серйозні знання із зоології. Спочатку необхідно визначитися, на яких материках поширені названі тварини.

- 65.** Складіть порівняльну характеристику органічного світу мішаних і перемінно-вологих лісів.

ЛАНДШАФТИ

- 66.** У другій половині ХХ ст. російський вчений-географ Володимир Преображенський писав: «Пройде небагато часу й відпаде необхідність в назві «антропогенне ландшафтознавство», оскільки під

КАРТОГРАФІЯ

117. Поясніть, що таке картографічна проекція. Назвіть її основні види, позитивні й негативні властивості. Заповніть таблицю «Залежність спотворень на карті від виду проекцій»:

№ з/п	Назва проекції	Характер спотворень на карті	Приклад об'єкту, де відображено спотворення

118. Ви подорожуєте автодорогою М-12 Стрий – Тернопіль – Вінниця – Кіровоград – Знам'янка. У вас в руках карта, масштаб якої 1 : 500 000. Обчисліть на цій карті протяжність автомобільного маршруту між Волочиськом і Вінницею, якщо відстань між Стриєм і Тернополем становить 153 км, Волочиськом і Хмельницьким – 70 км, Вінницею і Тернополем – 230 км, Хмельницьким і Тернополем – 110 км.

У цьому і наступному завданні логічно було би використати схематичний малюнок щодо розташування вищезгаданих міст. Він і покаже, що можливо окремі дані просто... зайві.

119. Ви подорожуєте автодорогою М-12 Стрий – Тернопіль – Вінниця – Кіровоград – Знам'янка. У вас в руках карта, масштаб якої 1 : 2 000 000. Обчисліть на цій карті протяжність автомобільного маршруту між Летичевом і Тернополем, якщо відстань між Волочиськом і

Хмельницьким становить 70 км, Вінницею і Тернополем – 230 км, Волочиськом і Летичевом – 127 км, Хмельницьким і Тернополем – 110 км.

- 120.** Ви подорожуєте автодорогою М 19 Доманове – Ковель – Чернівці – Терблече, відвідуючи фортеці і замки. На фрагменті карти автомобільних доріг України ви визначили цікаві для вас об'єкти (див. малюнок). Обчисліть протяжність автомобільного маршруту між двома населеними пунктами на карті, масштаб якої 1 : 2 250 000.

ЛАНДШАФТ І ДОСЛІДЖЕННЯ КОСМОСУ

- 121.** Як відомо, Україна є космічною державою. Натомість на її території немає космодрому. Висловіть твердження за і проти побудови власного космодрому. Наведіть приклади відомих вам космодромів світу.

Необхідно назвати соціально-економічні, природні, екологічні чинники, які необхідно враховувати для визначення місця побудови такого об'єкту.

ВИКОРИСТАНІ ІЛЮСТРАЦІЇ

1. <http://www.geo.ru/nauka/ozero-na-progulke>.
2. <http://geog.ucoz.ua/>.
3. <http://newsland.com/news/detail/id/1050439/>.
4. <http://pseudo-discovery.ru/land/Trinakriya>.
5. http://reports.travel.ru/reports/2010/09/181983_2.html.
6. <http://www.liveinternet.ru/tags/%F0%E5%EA%E0/>.
7. <http://www.nodima.ru/travel/nz2010/mount-cook/>.
8. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>.
9. <http://uk.wikipedia.org/wiki/>.

Навчальне видання

ГРОМА Володимир Дмитрович
ГАЛКІН Денис Вікторович

ГЕОГРАФІЯ. 121 ЗАВДАННЯ ОЛІМПІАДНОГО РІВНЯ

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Василь Герасимчук*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Івана Бліща*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 13.12.2013. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times. Умовн. друк. арк. 2,79. Умовн. фарбо-відб. 2,79.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34 а, м.Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 43-00-46; 25-18-09
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3719-8

9 789661 037198